

Byla C-220/19

Prašymo priimti prejudicinį sprendimą santrauka pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 98 straipsnio 1 dalį

Gavimo data:

2019 m. kovo 11 d.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas:

Tribunal Superior de Justicia de la Comunidad Valenciana
(Ispanija)

Sprendimo dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimo data:

2019 m. vasario 22 d.

Pareiškėja:

Promociones Oliva Park, S.L.

Atsakovas:

Tribunal Económico Administrativo Regional (TEAR) de la Comunidad Valenciana

Pagrindinės bylos dalykas

Byla pradėta pagal administracinį skundą, kurį komercinė bendrovė PROMOCIONES OLIVA PARK, S.L. pateikė dėl 2017 m. rugsėjo 28 d. *Tribunal Económico Administrativo Regional de la Comunidad Valenciana* (Valensijos autonominės srities administracinių ir ekonominių bylų teismas) sprendimo, kuriuo atmestas skundas, pateiktas dėl *Oficina Gestora de Impuestos Especiales de Valencia* (Valensijos akcizų administravimo tarnyba) sprendimo, kuriuo nepatenkintas prašymas pataisyti atvirkštinį apmokestinimą elektros energijos gamybos vertės mokesčiu (toliau – IVPEE) 2013–2016 finansiniais metais, ir kuriuo atsisakyta grąžinti 12 609,58 EUR sumokėtą sumą. Nagrinėjamas skundas yra daugiau nei trijų šimtų susikaupusių ir laikinai sustabdytų bylų pavyzdys.

Prašymo priimti prejudicinį sprendimą dalykas ir teisinis pagrindas

- 1 Prašymu priimti prejudicinį sprendimą teikiami keturi klausimai, kuriais prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas siekia išsiaiškinti, ar tam tikros Ispanijos teisės nuostatos, kuriomis įtvirtinamas ir reglamentuojamas IVPEE, atitinka Sąjungos (ES) direktyvas, priimtas energetikos produktų apmokestinimo, bendros akcizų taikymo tvarkos, skatinimo naudoti atsinaujinančių išteklių energiją ir elektros vidaus rinkos bendrųjų taisyklių srityse.

Prejudiciniai klausimai

Sustabdęs bylos nagrinėjimą ir laikydamasis SESV 267 straipsnio, prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas pateikia Teisingumo Teismui šiuos keturis su aiškinimu susijusius prejudicinius klausimus:

„Pirmasis klausimas: ar Direktyvos 2008/118/EB 1 straipsnio 2 dalis aiškinтина taip, kad pagal ją draudžiama taikyti nominaliai tiesioginį mokestį, tokį, kaip IVPEE, ir prieštaraujama jo taikymui – mokestį, kuris, atsižvelgiant į jo tikrąjį pobūdį, yra netiesioginis konkretaus tikslo neturintis mokestis, skirtas išskirtinai jį surinkti, nors jo kvalifikavimas pagal nacionalinę teisę negali būti viršesnis už ES teisės, pagal kurią ji reglamentuojama vadovaujantis šios teisinės sistemos tikslais ir atsižvelgiant į objektyvias šio mokesčio ypatybes, aiškinimą?

Antrasis klausimas: ar, nepaisant to, kad IVPEE kvalifikuojamas kaip aplinkosaugos mokestis, jo taikymo esminis tikslas yra jo surinkimas, tokia pat tvarka apmokestinant elektros energijos gamybos veiklą ir jos įdiegimo į elektros sistemą veiklą, nepaisant šios energijos stiprumo ir poveikio aplinkai, pažeidžiant Direktyvos 2009/28/EB 1 straipsnį ir 3 straipsnio 1 ir 2 dalis bei 3 dalies a punktą, siejamą su 2 straipsnio k punktu?

Trečiasis klausimas: ar aiškinтина, kad pagal laisvos konkurencijos ir skatinimo naudoti atsinaujinančių išteklių energiją principus draudžiama taikyti IVPEE, nes jį taikant leidžiama vienodai apmokestinti neatsinaujinančių išteklių energiją ir pagaminamą iš atsinaujinančių išteklių, diskriminuojant pastaruosius ir pažeidžiant paramos sistemą, numatytą Direktyvos 2009/28/EB 2 straipsnio k punkte ir kituose atitinkamuose?

Ketvirtasis klausimas: galiausiai, ar pagal minėtą laisvos konkurencijos principą ir Direktyvos 2009/72/EB 32, 33 bei 34 straipsnius (VIII skyrius „Prieigos prie sistemos organizavimas“) draudžiama taikyti IVPEE, laikant, kad jo taikymas leidžia pozityviai diskriminuoti ne nacionalinius elektros energijos gamintojus Ispanijos gamintojų nenaudai, iškraipant vidaus elektros energijos rinką ir prieigą prie sistemos?“

Nurodomos Sąjungos teisės nuostatos

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas mano, kad minėtais nacionalinės teisės aktais gali būti pažeidžiamos šios nuostatos:

- a) 2003 m. spalio 27 d. Tarybos direktyvos 2003/96/EB pakeičiančios Bendrijos energetikos produktų ir elektros energijos mokesčių struktūrą, kuria draudžiama energijos ir elektros produktams nustatyti netiesioginius mokesčius, nebent jais siekiamas konkretus tikslas, 1 straipsnio 1 dalies a punktas.
- b) 2008 m. gruodžio 16 d. Tarybos direktyvos 2008/118/EB dėl bendros akcizų tvarkos, panaikinančios Direktyvą 92/12/EEB, kiek ja nustatoma bendra akcizų, kuriais tiesiogiai ar netiesiogiai apmokestinamas tam tikrų produktų, įskaitant elektros energijos, vartojimas, sistema, 1 straipsnio 2 dalis, kurioje įtvirtinta, kad „specifiniais tikslais valstybės narės gali akcizais apmokestinamas prekes apmokestinti kitais netiesioginiais mokesčiais, jei tie mokesčiai atitinka akcizams ar pridėtinės vertės mokesčiui taikomas Bendrijos mokesčių taisyklės, susijusias su mokesčio bazės nustatymu, mokesčio apskaičiavimu, prievolės apskaičiuoti mokestį atsiradimu ir stebėseną <...>“.
- c) 2009 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2009/28/EB dėl skatinimo naudoti atsinaujinančių išteklių energiją, iš dalies keičiančios, vėliau panaikinančios direktyvas 2001/77/EB ir 2003/30/EB, 1 straipsnis, 3 straipsnio 1, 2 dalys ir 3 dalies a punktas, pastarąjį siejant su 2 straipsnio k punktu.
- d) 2009 m. liepos 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/72/EB dėl elektros energijos vidaus rinkos bendrųjų taisyklių, panaikinanti Direktyvą 2003/54/EB, kuria nustatoma trečiųjų asmenų prieiga prie sistemos (32–34 straipsniai), suteikiant ją objektyviai ir nediskriminuojant.

Nurodomos nacionalinės teisės nuostatos

2012 m. gruodžio 27 d. *Ley de medidas fiscales para la sostenibilidad energética* (Energetinio tvarumo finansinių priemonių įstatymas, toliau – Įstatymas 15/2012) yra viena iš kelių Ispanijos finansų sistemos elektros srityje teisinių reformų priemonių ir yra konkrečiai susijęs su elektros energijos apmokestinimu. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas mano, kad Įstatymas 15/2012, konkrečiai I antraštinėje dalyje reglamentuojamas IVPEE, aiškiai susijęs su sritimis, reguliuojamomis ES teisės aktais, kaip antai aplinkos apsauga ir elektros energijos sektorius. Priimant sprendimą byloje reikšmingos būtent šios minėto įstatymo nuostatos:

1 straipsnis. Pobūdis

„Elektros energijos gamybos vertės mokestis yra tiesioginio pobūdžio ir faktiškai taikomas mokestis, kuriuo apmokestinama grynosios pagaminamos elektros

energijos gamybos ir įdiegimo į elektros sistemą veiklos vykdymas naudojant bet kurią iš šio įstatymo 4 straipsnyje nurodytų įrenginių.“

2 straipsnis. Teritorinė taikymo sritis

„1. Mokestis taikomas visoje Ispanijos teritorijoje.“

4 straipsnis. Apmokestinamasis įvykis

„1. Apmokestinamu įvykiu laikoma gryniosios pagaminamos elektros energijos gamyba ir jos įdiegimas į elektros sistemą, įskaitant kontinentinę elektros sistemą ir salų bei užjūrio teritorijas, bet kuriame iš įrenginių, nurodomų <...> lapkričio 21 d. elektros sektoriaus įstatyme 54/1997.“

5 straipsnis. Mokesčio mokėtojai

„Šį mokestį moka fiziniai arba juridiniai asmenys ir subjektai, nurodomi 2003 m. gruodžio 17 d. Bendrojo mokesčių įstatymo 58/2003 35 straipsnio 4 dalyje, vykdančys 4 straipsnyje nurodytas veiklos rūšis.“

6 straipsnis. Mokesčio bazė

„1. Mokesčio bazę sudaro bendra suma, kurią mokesčių mokėtojas apmokestinamuoju laikotarpiu gauna už gryniosios pagaminamos elektros energijos gamybą ir įdiegimą į elektros sistemą kiekvienu iš įrenginių.

Šiuo tikslu, apskaičiuojant bendrą mokesčio bazę, atsižvelgiama į atlygį, numatytą visuose turto režimuose, nustatytuose 1997 m. lapkričio 27 d. Elektros sektoriaus įstatyme 54/1997, gautą atitinkamu apmokestinamuoju laikotarpiu, taip pat atlygį, numatytą specialiame turto režime, taikomame elektros energijos gamybos ir jos įdiegimo į elektros sistemą veikloms salų bei užjūrio teritorijose <...>.“

8 straipsnis. Mokesčio tarifas

„Taikomas 7 procentų tarifas.“

Antra papildoma nuostata. Elektros sistemos išlaidos.

„Kiekvienų metų Bendro valstybės biudžeto įstatymuose numatomos lėšos, skirtos elektros sistemos išlaidoms, numatytoms Elektros sektoriaus įstatymo 13 straipsnyje finansuoti, ir atitinkančios toliau nurodytų sumų bendrą sumą:

a) metinio surinkimo sąmata, apskaičiuojama pagal šiame įstatyme numatytus mokesčius ir įmokas;

b) pajamos, apskaičiuojamos už šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos leidimų suteikimą, kurių didžiausia suma yra 500 milijonų eurų.“

Trumpas faktinių aplinkybių ir pagrindinės bylos aprašymas

- 2 Pareiškėjas apskundė 2017 m. rugsėjo 28 d. administracinį sprendimą, kuriuo jis įpareigotas sumokėti IVPEE, tvirtindamas, kad ši mokesčių reglamentuojančiu įstatymu pažeidžiamos Sąjungos teisės nuostatos šioje srityje.
- 3 Atsakydama į tai, *Abogada del Estado* (Valstybės teisinė atstovė) prieštaravo šiam skundai.
- 4 2019 m. vasario 6 d. sprendimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas nustatė šalims ir *Ministerio Fiscal* (prokuratūra) terminą pateikti argumentus dėl to, kad Įstatyme 15/2012 nustatytu IVPEE galimai pažeidžiamas Direktyvos 2003/96/EB, kuria draudžiama energijos produktams (įskaitant elektrą) nustatyti netiesioginius mokesčius, nebent jais siekiamas konkretus tikslas, 1 straipsnio 1 dalies a punktas, Direktyvos 2008/118/EB, kuria nustatoma bendra akcizų, kuriais tiesiogiai ar netiesiogiai apmokestinamas tam tikrų produktų, įskaitant elektros energijos, vartojimas, sistema, 1 straipsnio 2 dalis, Direktyvos 2009/28/EB, kurios tikslas – nustatyti bendrą skatinimo naudoti atsinaujinančių išteklių energiją sistemą, 1 straipsnis ir 3 straipsnio 1 bei 2 dalys ir 3 dalies a punktas, pastarąjį siejant su 2 straipsnio k dalimi, ir Direktyva 2009/72/EB, kuria reglamentuojama trečiųjų asmenų prieiga prie elektros energijos tinklo (32–34 straipsniai).

Esminiai pagrindinės bylos šalių argumentai

- 5 Toliau iš esmės išdėstomi atsakant į minėtą sprendimą pateikti ir su bylos dalyku susiję argumentai.
- 6 *Ministerio Fiscal* (Prokuratūra) nurodė, kad sutinka, jog reikia pateikti iškeltus prejudicinius klausimus.
- 7 Pareiškėja bendrovė PROMOCIONES OLIVA PARK, S.L. taip pat išreiškė pritarimą prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiančio teismo suformuluotam klausimui, nurodydama, kad mano, jog tinkama pateikti prejudicinius klausimus ESTT. Minėta bendrovė pareiškėja savo skunde nurodė Įstatyme 15/2012 reglamentuojamo IVPEE neatitikimą ES teisei, tvirtindama, kad pažeidžiamos Direktyva 2008/118/EB ir Direktyva 2003/96/EB, nes tai yra papildomas mokestis, taikomas kartu su kitais už tą pačią prekę ar paslaugą jau nustatytais mokesčiais, ir teigdama, kad iš tikrųjų buvo siekiama surinkti netiesioginį mokestį, kuriuo apmokestinama atsinaujinančių išteklių elektros energijos gamyba, kuri diskriminuojama, palyginti su kitų, neatsinaujinančių išteklių energijos gamyba, neatskiriant jų pagal stiprumą ir aplinkos taršos apkrovą. Bendrovė taip pat tvirtina, kad IVPEE neturi jokio nemokestinio tikslo ir kad pažeidžiamas laisvos rinkos principas bei laisvė užsiimti verslu. Ji prašo, kad būtų panaikinti skundžiami veiksmai ir kad jai būtų grąžintos reikalaujamos lėšos.

- 8 *Abogada del Estado* (Valstybės teisinė atstovė), kuri taip pat prašo atmesti skundą, prieštaravo visų prejudicinių klausimų dėl ES teisės aiškinimo, kiek tai susiję su IVPEE, pateikimui, grįsdama tuo, kad: a) *Tribunal Supremo* (Aukščiausiasis teismas, Ispanija) 2018 sausio 10 d. nutartimi jau yra paneigęs, kad IVPEE neatitinka ES teisės. Minėtoje *Tribunal Supremo* nutartyje, be to, buvo atsisakyta pateikti prejudicinį klausimą, atsižvelgiant į tai, kad, kaip tvirtina administracijos atstovė, IVPEE yra tiesioginis mokestis, kuriuo apmokestinama elektros energijos gamyba ir įdiegimas į elektros sistemą, nedarant įtakos vartotojui, turintis konkretų aplinkosauginį tikslą, ir kad jo neveikia „teršėjas moka“ principas, nediskriminuojant atsinaujinančių išteklių elektros energijos gamintojų, nes jie gali susigrąžinti IVPEE išlaidas, šiuo mokesčiu nepažeidžiant ES teisės sistemos; b) IVPEE yra tiesioginis, faktiškai taikomas mokestis ir jokių būdu ne netiesioginis, kuriuo apmokestinama elektros energijos gamybos verslo veikla, dėl to netampant taikytinomis Europos direktyvoms, susijusioms su netiesioginiais mokesčiais ar akcizais; c) tai nėra mokestis, kuriuo apmokestinamas vartojimas, ir jis nedaro įtakos vartotojų išlaidoms; d) IVPEE turi aplinkosauginį tikslą – konkrečią paskirtį, o tai paneigia tariamą jo gryno surinkimo paskirtį; e) šio mokesčio tikslas – skatinti naudoti atsinaujinančių išteklių energiją nediskriminuojant nė vieno atsinaujinančių išteklių energijos tipo.

Prašymo priimti prejudicinį sprendimą pagrindų santrauka

- 9 Yra kelios priežastys, dėl kurių prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas teikia ESTT šiuos su aiškinimu susijusius klausimus, susijusius su keturiais pagrindiniais IVPEE kritikuojančiais argumentais:
- a) nepaisant to, jog jis reglamentuojamas kaip tiesioginis mokestis, jo pobūdis ir pagrindinės ypatybės yra kaip netiesioginio mokesčio;
 - b) nepaisant to, jog nominaliai jis turi aplinkosauginį tikslą, iš esmės jis yra konkretaus tikslo neturintis mokestis, tiesiog surenkamas ir neturintis nemokestinio tikslo;
 - c) juo diskriminuojama neatsinaujinančių išteklių elektros energijos gamyba, ir
 - d) dėl jo iškraipoma elektros energijos vidaus rinka bei pažeidžiama konkurencijos laisvė.
- 10 Vyriausybė priėmė 2018 m. spalio 5 d. Karaliaus dekretą-įstatymą 15/2018, kuriuo nustatomas pereinamasis IVPEE taikymo srities išplėtimas su išreikštu siekiu sumažinti vartotojų elektros sąskaitas. Dėl šios informacijos prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas turi priežasčių laikyti, kad kalbama ne apie tiesioginį mokestį, o apie netiesioginį elektros mokestį, o tai patvirtinus būtų būtina jį panaikinti dėl neatitikimo akcizus reglamentuojantiems Europos teisės aktams, pagal kuriuos teisės aktų leidėjui draudžiama apmokestinti produktus, kurie jau apmokestinti akcizu, nebent tas mokestis turi konkrečius tikslus.

- 11 IVPEE buvo nustatytas Įstatyme 15/2012, kuriame jis apibūdintas – bent jau nominaliai ar formaliai – kaip tiesioginis mokestis, kurio tikslas – „įtraukti aplinkosauginės elektros energijos gamybos išlaidas“, kaip nurodyta šio įstatymo preambulėje. Vis dėlto ES teisėje mokestis kvalifikuojamas kaip tiesioginis arba netiesioginis atsižvelgiant į savarankišką Europos sąvoką, kuri, remiantis Teisingumo Teismo jurisprudencija (2017 m. lapkričio 28 d. Sprendimo byloje C-514/16 31 punktas; 2018 m. gegužės 30 d. Sprendimo byloje C-390/17 17 punktas ir 2015 m. birželio 4 d. Sprendimo byloje C-5/14 64 ir 65 punktai), sudaroma iš šios tarpvalstybinės teisinės sistemos kategorijų, atsižvelgiant į objektyvias mokesčio ypatybes ir tikrąjį jo pobūdį bei neatsižvelgiant į tai, kaip jis kvalifikuojamas nacionalinėje teisėje. Šiuo klausimu remiamasi Teisingumo Teismo 2010 m. birželio 24 d. Sprendimo (bylos C-338/08 ir C-339/08) 25 punktu ir 2017 m. sausio 18 d. Sprendimo (byla C-189/15) 29 punktu. Todėl, prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiančio teismo manymu, atsižvelgiant į tikrąjį IVPEE pobūdį, jis yra netiesioginis konkretaus tikslo neturintis mokestis, skirtas išskirtinai jį surinkti.
- 12 Remiantis ESTT jurisprudencija, vienas iš svarbiausių veiksnių, dėl kurių galima mokestį laikyti netiesioginiu, yra galimybė ekonomiškai perkelti jo ekonominę naštą trečiosioms šalims (vartotojams), net jei ji neturi jokio formalaus poveikio. Laikantis tokios netiesioginio mokesčio sąvokos, IVPEE – nepaisant to, kas nustatyta pačiuose įstatymuose – turi būti laikomas netiesioginiu mokesčiu, nes: 1) juo neatsižvelgiama į nė vieną aplinkybę, galiojančią pasyviems subjektams, kurių veikla apmokestinama šiuo mokesčiu nepaisant gamybos išteklių ir visiems vienodomis sąlygomis, neatsižvelgiant į transporto ir paskirstymo tinklų naudojimo intensyvumą; 2) jo mokesčio bazę sudaro ne grynosios pajamos, kaip įprastai būna tiesioginių mokesčių atveju, o darbo užmokestis neatskaičius mokesčių, gaunamas už elektros energijos gamybą ir įdiegimą į sistemą; todėl šių pajamų suma neturėtų būti sumažinta atimant iš jos vykdant šią veiklą patirtas išlaidas; 3) yra vienintelis mokesčio tarifas (7 proc.), kaip įprasta netiesioginiams mokesčiams, nesant progresyvumo, būdingo tiesioginiams mokesčiams. Taip pat paveikiamas lygybės principas, kuriuo numatoma, kad skirtingi atvejai negali būti vertinami vienodai, nebent tai objektyviai pagrįsta (2012 m. sausio 18 d. Sprendimo *Djebel – SGPS / Komisija*, T-422/07, 202 punktas). Taigi, laikantis progresyvumo aplinkosaugos srityje principo, turėtų būti reikalaujama, kad tas, kuris daugiau teršia, mokėtų daugiau; 4) atsižvelgiant į pasyvių subjektų veiklą netaikomos joks atleidimas nuo mokesčių ar nuolaidos, nepaisant pastarųjų naudojimosi elektros tinklais ir šio naudojimosi poveikio aplinkai. Netaikomos jokios mokestinės lengvatos atsinaujinančių išteklių elektros energijos gamybai ar tai, kuri turi mažesnę poveikį aplinkai. Taip pozityviai diskriminuojami neatsinaujinančių ar gerokai aplinkai žalingesnių išteklių elektros energijos gamintojai; 5) šio mokesčio surinkimą valdo *Dependencia de Aduanas e Impuestos Especiales de la Agencia Tributaria* (Mokesčių agentūros muitinės ir akcizų skyrius). Tai įrodo, kad nagrinėjamas netiesioginis mokestis, nes akcizai privalo būti netiesioginiai pagal savo apibrėžimą. Nors nėra formalaus šio mokesčio pasekmių mechanizmo, tiesa ta, kad jo taikymas lemia mokestinės naštos perkėlimą vartotojui per mokamą kainą; 6) šis mokestis aiškiai įtrauktas į

darbo užmokesčio tvarką, taikomą elektros gamybos iš atsinaujinančių išteklių įrenginiams ir patvirtintą kompetentingo ministro, kaip eksploatacijos išlaidos, kurias sumokėti turi vartotojai. Visa tai, prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiančio teismo teigimu, leidžia laikyti, kad IVPEE turi vartojimo mokesčiui būdingų ypatybių, nes jo esminės savybės su pastaruoju neabejotinai susijusios, atsižvelgiant į tai, kad juo apmokestinama elektros energija, kuri gaminama ir į elektros sistemą įdiegiama tam, kad būtų suvartota kitų nei jos gamintojas ekonominių subjektų.

- 13 IVPEE Sąjungos teisės aktų taip pat neatitinka todėl, kad neturi konkretaus tikslo. Įstatymo 15/2012 preambulėje nurodoma, kad IVPEE tikslas yra Ispanijos mokesčių sistemos suvienodinimas veiksmingiau ir pagarbiau naudojant aplinką, tačiau konkretus ar nemokestinis tikslas nėra nurodomas nustatant šį mokestį, taigi jo surinkimas skirtas ne konkretiems aplinkosauginiams veiksams, o „tarifo trūkumui“ sumažinti – trūkumui, kuris, remiantis 2013 m. lapkričio 18 d. *Tribunal Supremo* sprendimu (TSS), iš esmės yra mokesčių surinkimo taikant reglamentuojamus tarifus, nustatytus administratoriaus ir vartotojų mokamus už jiems tiekiamą elektros energiją, ir faktinių su šiais tarifais siejamų išlaidų skirtumas. Be to, apmokestinamojo įvykio nustatymas nesusijęs su aplinkosauginiu tikslu ir neskiriamas pagal tai, kokį poveikį naudojamos technologijos turi aplinkai. IVPEE poveikio pobūdis išryškėja to paties įstatymo preambulėje: patirti „pačias svarbiausias išlaidas, būtinas užtikrinto tiekimo palaikymui“. Pačioje šio įstatymo antroje papildomoje nuostatoje nurodoma, kad surinkti mokesčiai skirti ne aplinkosauginiams tikslams, o elektros sistemos išlaidoms, numatytoms elektros sektorių reglamentuojančiuose teisės aktuose, finansuoti, o tai įrodo teisės aktų leidėjo surinkimo intenciją, niekuo nesusijusią su aplinkosauga ar skatinimu naudoti atsinaujinančių išteklių energiją.
- 14 Atsižvelgdamas į nacionalinę jurisprudenciją, prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas teigia, kad, kaip nurodoma 2016 m. birželio 14 d. *Tribunal Supremo* (TS) nutartyje (apeliacinis skundas Nr. 2554/2014), „nemokestinę paskirtį turi tie mokesčiai, kuriais siekiama arba atgrasyti nuo žalingomis (pavyzdžiui, aplinkai) laikomų veiklų ar skatinti jų vengti, arba teigiama prasme skatinti tam tikrą paskirtį turinčius apsauginius veiksmus“. Tai, kas skiria mokestinį mokestį nuo nemokestinio, kurio tikslas – saugoti aplinką, yra tai, kad pirmojo tikslas yra finansuoti valstybės išlaidas ir jo struktūra visų pirma nukreipta į ekonominę pajėgumą ar galimybę mokėti, o antruoju, be to, dar siekiama pakeisti netinkamą elgesį ar bent jau už jį susimokėti, ir reikalaujama, kad šio mokesčio struktūra būtų naudojama priemonėms, skirtoms nustatytam tikslui pasiekti, patikrinti, kaip nurodoma *Tribunal Constitucional* (Konstitucinis teismas, Ispanija) sprendime (TCS) 289/2000.
- 15 TS ne vienoje nutartyje taip pat pripažino IVPEE surinkimo ir nemokestinį tikslą, patvirtindamas, kad nė viena iš IVPEE struktūrinių sudedamųjų dalių neatspindi skelbiamo šio mokesčio aplinkosauginio tikslo, nes juo vienodai apmokestinami (proporciškai ir netaikant jokio progresyvumo) tie, kurie tinklais naudojami nuolatos, ir jais besinaudojantieji tik retsykais (2018 m. sausio 19 d. nutartis,

apeliacinis skundas 2554/2014). Taip pat pareiškama ir 2016 m. birželio 14 d. *Tribunal Supremo* nutartyje (apeliacinis skundas 2554/2014), kurioje pabrėžiama, kad „IVPEE neturi nemokestinio tikslo, nes jis buvo nustatytas ant ne kaip priemonė, kuria siekiama reguliuoti aplinkos sritį, skatinti jos apsaugą, kokybės gerinimą ir atkūrimą, o tik kaip mechanizmas, skirtas tarifo trūkumui, egzistavusiam elektros sektoriuje tuo metu, kai buvo priimtas Įstatymas 15/2012, sumažinti“. Atsižvelgdamas į tai, *Tribunal Constitucional* (TC) savo sprendimuose 289/2000, 179/2006, 60/2013 ir 53/2014 taip pat teigia, kad egzistuoja objektyvi ir neformali nemokestinio mokesčio sąvoka.

- 16 Iš tiesų, prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiančio teismo nuomone, tariamas aplinkosauginis tikslas neatspindimas IVPEE struktūroje, ir jis nėra naudinga priemonė teršiantiems įmonių veiksmams pakeisti. Neužtenka vien formaliai paskelbti šio mokesčio aplinkosauginį tikslą ar to, kad jo surinkimas grynai bendru pobūdžiu veikia aplinkos kokybės gerinimo veiklas. Šiuo klausimu ESTT ne vieną kartą (pavyzdžiui, byloje C-401/03) nesutiko, kad biudžeto pusiausvyros gerinimą būtų galima laikyti konkrečiu tikslu.
- 17 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas taip pat nurodo Teisingumo Teismo 2014 m. vasario 27 d. sprendimą (byla C-82/12, *Transportes Jordi Besora*) ir 2018 m. liepos 25 d. sprendimą (C-103/17) siekdamas priminti, kad netiesioginis nacionalinis mokestis, taikomas akcizu apmokestintiems produktams, privalo turėti faktinį poveikį pačiam sau, siekiant užtikrinti nurodomų konkrečių tikslų, kaip antai sveikatos ar aplinkos apsauga, siekimą. Taip prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas daro išvadą, kad IVPEE savo pobūdžiu yra netiesioginis mokestis, juo ženkliai apmokestinamas vartojimas ir jis neturi jokio nemokestinio tikslo. O visa tai, jo manymu, leidžia spręsti, kad IVPEE neišpildo reikalavimų laikyti, kad jis turi konkretų tikslą.
- 18 Be to, prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas pažymi galimą IVPEE neatitikimą Direktyvos 2009/28/EB, kurioje nustatyta, kad Sąjungos valstybės narės iki 2020 m. privalo pasiekti tam tikrus privalomus nacionalinius rodiklius, kuriais apibrėžiama, kokią bendro galutinio energijos suvartojimo dalį turi sudaryti atsinaujinančių išteklių energija, 1 straipsnio 2 daliai. Nepaisant to, IVPEE yra mokestis, kuriuo faktiškai siekiama, kad tam tikrais elektros energijos produktais būtų finansuojamas tarifų trūkumas, taigi, taikomas gamybos procesas ir technologija neatskiriami, o dėl to sektoriuje gali būti iškraipoma konkurencijos laisvė. Jo supratimu, įvedant IVPEE atgrasoma nuo atsinaujinančių išteklių elektros energijos gamybos, nes šis mokestis neproporcingas išlaidoms, atsižvelgiant į tai, kad apskaičiuojamas pagal nustatytą fiksuotą bendrų pajamų procentą ir neabejotinai paveikia pramonės šaką, saugomą Sąjungos teisės aktų. Be to, jis mano, kad pagal „teršėjas moka“ principą, nustatytą SESV 191 straipsnio 2 dalyje, siejamoje su Pagrindinių teisių chartijos 20 ir 21 straipsniais (kuriuose nustatyti lygybės ir nediskriminavimo principai), draudžiama nustatyti mokestį, kuriuo būtų vienodai apmokestinamos visos elektros energijos gamybos įmonės – tiek tos, kurios naudoja atsinaujinančius išteklius, tiek likusios, neatsižvelgiant į jų poveikį gamtai, ir kurio pagrindinis

tikslas yra ne aplinkosauginis, o prisidėti prie elektros sektoriaus finansavimo. Apibendrinant, nepaisant IVPEE kvalifikavimo kaip aplinkosauginio mokesčio, jis yra diskriminacinis ir pažeidžia skatinimo naudoti atsinaujinančių išteklių energiją bendrą sistemą, nustatytą Direktyvoje 2009/28/EB.

- 19 Galiausiai, reglamentuojant IVPEE pozityviai diskriminuojami ne nacionaliniai elektros energijos gamintojai, nes, remiantis Įstatymo 15/2012 2 straipsnio 1 dalimi, 4 straipsnio 1 dalimi ir 6 straipsnio 1 dalimi, IVPEE apmokestinama Ispanijos rinkoje pagamintos elektros energijos gamyba ir įdiegimas į elektros sistemą, o importuotai energijai šis mokestis netaikomas, kadangi tai draudžiama pagal SESV 110 straipsnį, o taip iškraipoma konkurencijos laisvė, nustatyta SESV 107 straipsnio 1 dalyje. Nustatant nuo konkurencijos atgrasanti pranašumą ne nacionalinių gamintojų – kuriems IVPEE netaikomas – naudai, iškraipomas laisvas prekių judėjimas, įsisteigimo laisvė ir laisvė teikti paslaugas pagal Direktyvą 2009/72/EB, kuria objektyviai ir nediskriminuojant reguliuojama trečiųjų šalių prieiga prie tinklo (32–34 straipsniai). Todėl IVPEE reglamentavimas leidžia pozityviai diskriminuoti ne nacionalinius elektros energijos gamintojus, darant neigiamą įtaką Ispanijos gamintojams ir iškraipant elektros energijos vidaus rinką bei prieigą prie tinklo.
- 20 Dėl prejudicinių klausimų svarbos prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas pažymi, kad 2018 m. sausio 10 d. *Tribunal Supremo* priėmė nutartį (apeliacinis skundas Nr. 2554/2014), kurioje pateikė *Tribunal Constitucional* klausimą dėl prieštaravimo Konstitucijai ir išreiškė savo įsitikinimą, kad „kalbant apie IVPEE, Įstatyme 15/2012 neiškeliamos atitikimo Europos Sąjungos teisės sistemai problemos“. Nepaisant to, prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas mano, kad šioje nutartyje *Tribunal Supremo*: a) nepagrindė savo įsitikinimo ir nepateikė savo sprendimo priežasčių; b) atvirkščiai, 2016 m. birželio 14 d. nutartyje tas pats *Tribunal Supremo* nagrinėdamas tą patį skundą Nr. 2554/2014 visapusiškai kvestionavo IVPEE aplinkosauginį tikslą; ir c) nėra jokių teisinių ar jurisprudencijos kliūčių, kurios draustų *Tribunal Supremo* kreiptis į ESTT, jei jam kiltų abejonių dėl IVPEE reglamentuojančio įstatymo aiškinimo tam tikrų Europos Sąjungos teisės aktų atžvilgiu.
- 21 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas daro išvadą, kad siekiant priimti sprendimą būtina pateikti prašymą priimti prejudicinį sprendimą tam, kad ESTT galėtų pateikti tam tikrus Sąjungos teisės aspektų išaiškinimą, reikalingą norint išspręsti šį ginčą.